

Ръководство за добри практики | Проект HOPE

Социална асоциация Св. Андрей
BULGARISCH-DEUTSCHES SOZIALWERK ST. ANDREAS e.V.

Проектът е съфинансиран
по програма Дафне на
Европейския съюз

Съдържание

Въведение	3
Цифри и факти	6
Добри практики от България	9
ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННИ БРАКОВЕ	9
Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“	9
ТРАНЗИТЕН ЦЕНТЪР И ОБУЧИТЕЛНИ УЪРКШОПИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ	10
Фондация „Асоциация Анимус“	10
ИЗБРАНИ ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА СЕКСУАЛНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ, ЗЛОУПОТРЕБА И ТРАФИК НА МЛАДИ ХОРА, С ФОКУС КЪМ МЛАДЕЖИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ	12
Българска асоциация по семейно планиране и сексуално здраве (БАСП)	12
ПРЕВЕНЦИЯ НА СЕКСУАЛНОТО НАСИЛИЕ ЧРЕЗ УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИ	13
Сдружение „Гаврош“	13
ОБУЧЕНИЕ НА ЛИДЕРИ НА ПРИЯТЕЛСКИ КРЪГОВЕ - УСПЕШЕН МЕТОД ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО В ОБЩНОСТТА	15
Фондация „Здраве и социално развитие“	15
ТОВА ТЯЛО СИ Е МОЕ - УВАЖЕНИЕ И САМОУВАЖЕНИЕ	16
Фондация „Позитивни умения на личността в социума“ - „П.У.Л.С.“	16
ПРЕВЕНЦИЯ НА ТРАФИКА НА ХОРА ОТ РОМСКА ОБЩНОСТ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА БРЕМЕННИ ЖЕНИ С ЦЕЛ ПРОДАЖБА НА БЕБЕТА	17
Сдружение „Съучастие“ в партньорство с Община Варна (Дирекция „Превенции“)	17
Добри практики от Великобритания	19
Building Circles (Градивни кръгове)	19
The Chatterboxes (Говорилня)	20
Keep Safe (Остани в безопасност)	21
Lincolnshire (Линколншир)	22
Колеж Кралица Александра	24
Speak Out (Извиси глас)	25
Ключови теми	27

Въведение

Проектът HOPE (Взаимопомощ Превенция на сексуалната експлоатация) набра, обучи и подкрепи ментори* със специални образователни потребности, които развиха и проведоха обучения по темата “сексуална експлоатация”. Инициативата протече в периода от януари 2017 г. до юни 2019 г., с финансиране от програмата Дафне (Daphne) на Европейския съюз. Един от договорените резултати от проекта бе разработването на настоящото **Ръководство за добри практики**, в което се посочва положителния опит от Великобритания и България при справяне със сексуалната експлоатация и/или при менторската практика.

Проектът HOPE възникна в отговор на начина, по който сексуалната експлоатация бива предимно скрита и непризната при млади и възрастни хора с увреждания. Жертвите могат да не осъзнават, че биват експлоатирани, като в допълнение семействата, приятелите и професионалистите също не винаги успяват да разпознаят, докладват или реагират.

В „Сексуална експлоатация на деца: дефиниция“ от 2017 г., английското Министерство на образованието потвърди, че „всяко дете във всяка общност може да бъде уязвимо към сексуална експлоатация и всички професионалисти трябва да бъдат наясно с възможността децата или възрастните, с които работят, да бъдат потърпевши.“

Изследователският доклад от Великобритания „Незащитен, свръхзащитен: посрещане на нуждите на младежи с увреждания, жертви или в риск от сексуална експлоатация.“ (Франклин, Роус и Смейтън, 2015)** установиха, че младите хора със специални образователни потребности са изложени на по-голям риск от сексуална експлоатация спрямо общото население, защото:

- ▶ е възможно да нямат информация или познания за секса, връзките и как да останат в безопасност;
- ▶ професионалистите, родителите и семействата могат погрешно да приемат, че младите хора с увреждания не могат да бъдат експлоатирани сексуално и не е необходимо да знаят как да избягват рисковете и да останат в безопасност;
- ▶ те могат да имат ограничен капацитет за съгласие за секс;
- ▶ те могат да имат затруднения в общуването и да не разбират какво се казва или прави;
- ▶ често са изолирани, с малко на брой приятели и тяхното желание за приятелство и взаимоотношения може да ги направи уязвими за изобретателни насилници;
- ▶ те могат да бъдат прекомерно доверчиви и да вярват, че никой няма да ги излъже или да им навреди;
- ▶ те могат да бъдат податливи на онлайн склоняване и експлоатация чрез социални медии.

* Ментори в програмата са хора със същите специални образователни потребности, каквито има и целевата аудитория. Тук ползваме термините “ментори връстници”, “ментори съмишленици” или “пиър ментори”.

** Unprotected, overprotected: meeting the needs of young people with learning disabilities who experience, or are at risk of, sexual exploitation” (Franklin, Raws and Smeaton 2015)

Проучването идентифицира следното:

“Има изявена необходимост от овластяване на младите хора с интелектуални затруднения, за да могат да разпознават експлоатацията като цяло и да разобличават насилие, но също така трябва да има повече превантивна работа чрез образование, повишаване на осведомеността относно сексуалната експлоатация и развитието на умения за безопасност.”

Проектът HOPE е подкрепен от BILD в Англия, както и от “Социална Асоциация Свети Андрей” (CACA), като част от програмата на асоциацията за мобилна социална работа главно в ромската общност в България. Европейската асоциация на доставчиците на услуги за хора с увреждания (EASPD) споделя напредъка на проекта в Европа.

Специфични въпроси, свързани със сексуалната експлоатация в маргинализираните ромски общности в България, са очертани в „Мобилна работа с деца и младежи от уязвими общности - достъп до недостъпните” (Ризов, 2016). Те включват:

- ▶ бедност и социално изключване, водещи до рисково поведение, като платен сексуален труд, сводничество и трафик на хора с цел сексуална експлоатация;
- ▶ ранни бракове и ранно родителство;
- ▶ момичетата, напускащи училище в края на основното училище, с цел да бъдат „скрити” вкъщи преди ранно сключване на брак;
- ▶ ниско докладване поради липса на доверие и предразсъдъци към съществуващите здравни, социални и правни услуги;
- ▶ обучените работници на терен се ползват с доверие и са от решаващо значение за подобряване на докладването.

Резултатите от проекта HOPE са насочени към:

- ▶ намаляване на уязвимостта на жените и децата с интелектуални затруднения към сексуална експлоатация;
- ▶ разработване на достъпни обучителни програми, които насърчават разбирането на сексуалната експлоатация чрез проучване на добри и лоши взаимоотношения;
- ▶ повишаване на знанията и доверието на младите хора, които участват в обученията, за признаване, противодействие и докладване на всяка сексуална експлоатация;
- ▶ обучение за професионалисти относно сексуалната експлоатация, предоставяно от колеги с увреждания;
- ▶ ментори на връстници (пиър ментори), които развиват т.нар. “преносими” умения и компетенции за планиране и провеждане на обучения;
- ▶ разпространяване на резултатите и предоставяне на изпитани и доказани ресурси за възпроизвеждане и работа в по-голям мащаб.

Проектът HOPE постигна тези резултати чрез:

- ▶ набиране, обучение и подкрепа на ментори за разработване и предоставяне на достъпни работни обучения;
- ▶ идентифициране на учебни заведения и младежки клубове за провеждане на обучения и последващо подпомагане на младите хора за попълване на техните индивидуални работни тетрадки и планове за действие;
- ▶ подпомагане на ментори за разработване и провеждане на работни срещи за подобряване на знанията и отговорите на професионалистите за сексуална експлоатация;
- ▶ гарантиране, че всички разработени ресурси ще бъдат свободно достъпни за обществеността;
- ▶ разработване на *Ръководство за добри практики*, което ще сподели ефективните примери от България и Великобритания.

Проектът доведе до повишаване на знанията, осъзнаването и разбирането на сексуалната експлоатация и потенциалното ѝ въздействие върху живота на младите хора с интелектуални затруднения.

Той бе изготвен за следните групи:

- ▶ млади хора със специални образователни потребности на възраст от 14 до 25 години;
- ▶ професионалисти - персонал и мениджъри на първа линия в учебни заведения и услуги, подпомагащи млади хора с увреждания;
- ▶ специализирани мултидисциплинарни специалисти;
- ▶ пиър ментори.

Това *Ръководство за добри практики* ще включва ключови констатации от нашето изследване, заедно с препоръки от наученото. Включваме примери от България и Великобритания, които бяха идентифицирани след открит призив за такива инициативи. Често са наричани и “обещаващи” практики, тъй като има място за по-нататъшно развитие и мащабиране.

Ръководството включва нови инициативи в следните три области:

- ▶ положителни начини за работа с млади хора и възрастни със специални образователни потребности, които са били жертви или извършители на сексуална експлоатация;
- ▶ подкрепа на млади и възрастни с увреждания да останат в „безопасност“ с акцент върху разбирането на добрите и лошите взаимоотношения;
- ▶ набиране, обучение и подкрепа на ментори със специални образователни потребности, за да споделят своите знания и личен опит със своите връстници.

Цифри и факти

Идентификацията на деца и младежи със специални образователни потребности, които са били обект на или са изложени на риск от сексуално посегателство, е ограничено в изследванията.

Докладът на Световната здравна организация относно „Насилието срещу възрастни и деца с увреждания“ (2012) установява, че „децата с ментални или интелектуални увреждания са най-уязвими със средно 4,6 пъти по-висок риск от сексуално посегателство, отколкото техните връстници без увреждания“.

Агенцията на Европейския съюз за основните права публикува доклад през 2015 г., озаглавен „Насилието срещу деца с увреждания: законодателство, политики и програми в ЕС“. Той потвърждава, че „момчетата и момчетата с увреждания са по-уязвими към прояви на сексуално насилие, сексуални злоупотреби и тормоз в училище, у дома и в институциите в Европейския съюз“. В доклада се посочва, че децата с увреждания често са изключени от това да бъдат обучени как да разпознават рисковете и как да реагират при злоупотреби, насилие и експлоатация.

Във Великобритания проучване, проведено през 2014 от Националното сдружение за превенция на жестокостта към децата (NSPCC), установява, че младите хора с увреждания са три пъти по-уязвими към посегателство, отколкото младите хора без увреждания. През 2000 г. Съливан и Кнутсън изследват медицинските протоколи на 50 000 младежи в Небраска, САЩ и установяват, че децата и младежите с увреждания са 3,4 пъти по-уязвими към малтретиране, отколкото техните връстници без увреждания.

Рамката на Европейския съюз за национални стратегии за интеграция на ромите (2014) установи, че жените от ромската общност са уязвими към множествена дискриминация. „Не дори в периферията: кои са ромите с увреждания?“ (2016 г.) твърди, че в обществото не се оповестява достатъчно, „че непропорционален брой роми са с увреждания; че те са изправени пред допълнителни бариери и че имат право да упражняват правата си на равни начала с останалите.“

През февруари 2017 г. английското министерството на образованието дефинира сексуалната експлоатация над деца като „форма на сексуално насилие над деца. То се случва, когато дадено лице или група се възползва от дисбаланс на властта, за да принуждава, манипулира или заблуждава дете или млад човек на възраст под 18 години в сексуална активност, (а) в замяна на нещо, от което жертвата се нуждае или иска и / или (б) за финансово или социално облагодетелстване на извършителя или посредника. Жертвата може да е била сексуално експлоатирана, дори ако сексуалната активност изглежда по взаимно съгласие (консенсуална). Сексуалната експлоатация на деца не винаги включва физически контакт; това може да стане и чрез използването на технология.“

Министерството на образованието потвърждава, че „това, което е ясно, е, че сексуалната експлоатация на деца може да се случи във всички общности и сред всички социални групи, и може да засегне момчетата и момчетата“.

Специалните образователни потребности могат да повишат уязвимостта на дете или млад човек към сексуална експлоатация.

Факторите, които ограничават количеството информация за разпространението на сексуалната експлоатация на деца, включват:

- ▶ По-голямата част от случаите на сексуална експлоатация над деца са скрити от общественото внимание;
- ▶ Жертвите се насърчават да пазят това, което се случва, в тайна;
- ▶ Младите хора с ментални и интелектуални увреждания не се считат за сексуално активни;
- ▶ Липса на разбиране у персонала за сексуална експлоатация над деца и/или за интелектуалните увреждания;
- ▶ Склоняването означава, че жертвите не осъзнават или не разпознават, че биват експлоатирани.

Съвместният общ доклад за случаите на сексуалната експлоатация над деца и възрастни, нуждаещи се от подкрепа в град Нюкасъл (Спайсър, 2018), твърди, че „всяко дете във всяка общност може да бъде уязвимо към сексуална експлоатация и всички професионалисти трябва да бъдат наясно с възможността децата или възрастните, с които работят, да бъдат потърпевши.“ Докладът твърди, че „всички деца и уязвими възрастни са изложени на риск“ и че „сексуалната експлоатация не е ограничена до деца: уязвимостта не се определя от възрастта и е вероятно масирана злоупотреба с уязвими възрастни да се случва в страната без да е отчетена.“

Съвместният общ доклад изтъква, че следва “да се възприеме проактивен подход в изобличаването на широко разпространената сексуална експлоатация, като се признае, че най-надеждният източник на информация са потърпевшите и тези, които са набеязани.”

Изследванията показват, че децата с увреждания са по-малко склонни да разкриват злоупотреби и по-вероятно да забавят разкриването им, отколкото техните връстници без увреждания (Херсковиц, 2007). Момчетата са по-малко склонни от момичетата да разкриват опити за сексуално посегателство и е по-малко вероятно опитите за сексуално посегателство над момчета да бъдат разпознати от околните.

Докладът от Нюкасъл сочи, че „сексуалната експлоатация над момчета и мъже е сложна и скрита, при нея работят различни модели спрямо тези, идентифицирани при жени-потърпевши. Ниската честота на идентифицираните случаи вероятно е знак за недостатъчно представяне на действителното посегателство, което се случва.“

Докладът на Европол относно трафика на хора в ЕС (2016 г.) съобщава, че трафикът на хора с цел сексуална експлоатация е най-често докладваната форма. Жертвите са предимно жени и момичета от Централна и Източна Европа, включително България.

Годишният доклад на Националната комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет на България (2017) посочва, че:

- ▶ трафикът за сексуална експлоатация е основната форма в България от 2014 - 2017 година;
- ▶ момичетата и жените, най-често от ромски произход, с нисък социален статус, ниско или никакво образование, са подготвени за улична проституция;
- ▶ често липсва осведоменост на жертвата за възможността за трафик на хора;
- ▶ значителен брой жертви имат специфични нужди, включително постоянни и/или продължителни физически нарушения и увреждания, психични разстройства и/или постоянни психологически/психични разстройства.

Докладът отбелязва, че има много взаимосвързани фактори на уязвимост в ромските общности като бедност, безработица, липса на образование, риск от отпадане от училище, ниска здравна грамотност, сегрегация, затруднен достъп до социални и здравни услуги, увреждания, насилие, злоупотреба с наркотици и задлъжнялост на домакинствата.

През 2008 и 2010 г. Народното събрание в България одобрява две нови стратегически инициативи, а именно *Националната стратегия за детето за периода 2008-2018 г.* и *Националната стратегия за младежта 2010-2020*. Целта е да се подобри качеството на живот на децата и младежите в България. Това включва подобряване на сексуалното здраве на младите хора и „осигуряване на достъп на децата в българските училища до актуална адекватна научна информация по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве, превенция на нежелана бременност, полово предавани инфекции, ХИВ / СПИН, злоупотреба с психоактивни вещества, както и систематично здравно образование, насочено към изграждане на разбиране на нагласите и уменията за безопасно поведение и избягване на рискови здравни практики.”

В училищата се среща нежелание за обучение по темите на сексуални отношения и връзки, и това се постига основно с помощта на неправителствени организации и до голяма степен извън училищната среда - в младежките структури или клубовете за обучение на връстници.

Българският *Център за безопасен интернет* съобщава, че за децата в България рискът да бъдат изложени на вредно интернет съдържание е все по-висок. Изследването им през 2016 г. установява, че една трета от българските деца са комуникирали онлайн с лице, което преди това не са срещали наживо. „Най-обезпокоителното е, че около 20% от децата и младежите отиват на срещи на живо с някого, с когото са общували само онлайн, и когото никога не са срещали по-рано. За деца над 15-годишна възраст, онлайн запознанство с непознат се е превърнало в норма.”

Съвместният общ доклад от град Нюкасъл (2018) в Англия констатира, че „сексуалната експлоатация не би могла да се случи в такъв мащаб, без мобилните телефони, интернет и социалните медии да се използват за поддържане на контакт и контрол на жертвите и организиране на дейности.“ Докладът „Дигитална опасност - въздействието на технологиите върху сексуалното насилие и експлоатация на деца и младежи“ (Фондация Барнардос съвместно с фондация Мари Колинс, 2015) посочва, че „Определени групи деца и младежи, като младежите със специални образователни потребности, изглежда са уязвими за онлайн посегателства. Това отчасти се дължи на търсенето на социално взаимодействие ‘в мрежата’, тъй като не са в състояние да го постигнат офлайн, както и отчасти поради неразбиране на последствията от споделянето на лична информация, изпращането на изображения или организирането на среща с непознати, с които се запознават онлайн.

Докладът очертава конкретни въпроси свързани с аутизма: „Има увеличаване на случаите с млади хора, страдащи от аутизъм, препратени към нас по повод интернет вреди. Изглежда начинът, по който възприемат света и се отнасят към другите, ги прави особено уязвими към посегателите; и въпреки това често могат да бъдат много вещи в маневрирането си в мрежата.”

Проучването на Центъра за безопасен интернет във Великобритания за 2016 г., проведено сред 1512 деца и младежи на възраст от 13 до 18 години, установява, че:

- ▶ 24% са заявили, че са преживели онлайн омраза поради техния пол, сексуална ориентация, транссексуална идентичност, раса, религия, увреждане;
- ▶ Децата и младите хора с увреждания са по-уязвими към онлайн омраза - 38% в сравнение с 21% от хората без увреждания.

Добри практики от България

ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННИ БРАКОВЕ

Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“

Описание

Описаната практика на Амалипе е част от проект “Ранни бракове - Култура или злоупотреба?”. Проектът е одобрен и финансиран по програма “Дафне III” (2013 г.) на Европейската комисия (Главна Дирекция “Правосъдие”).

В съответствие с един от приоритетите на поканата “насилие, свързано с вредни практики”, основните цели на проекта са насочени към проучване на социологическия аспект на ромите относно ранните бракове, ранно откриване на проблемите в ромската общност; както и обучаване на учители, на представители на ромите, на експерти в областта на социалната работа, консултиране и здравеопазване, на НПО и полиция, за това как да действат като посредници в случаи на ранни/принудителни бракове. Амалипе разработва образователна програма за превенция, за да повиши осведомеността на учениците по теми като репродуктивно здраве, културно многообразие, насилие, мирно разрешаване на конфликти.

Резултати

Проектът има следните измерения:

- ▶ Социологическо изследване “Ранни бракове: култура или злоупотреба?”
- ▶ 300 членове на ромската общност (включително родители, членове на разширени семейства, ромски активисти) са запознати с идеята, че ранният/принудителен брак не е културна норма; съответно получаването на образование и влизането в по-късен брак е по-благоприятна практика, която не нарушава ромската култура, а по-скоро допринася за нейното развитие.
- ▶ Близо 500 ученици на възраст 12-14 години са получили знания за репродуктивно здраве, сексуално образование и семейното планиране, както и са получили насърчение да учат и придобият умения за конструктивно разрешаване на конфликти, за осъзнаване на културното многообразие и модернизация на ромската култура.
- ▶ 25 ромски медиатори са обучени за ранно откриване на проблеми (в ромската общност).
- ▶ 50 представители на местните обществени служби (училища, социални услуги, здравни служби, читалища, полиция, други) и неправителствени организации са обучени за необходимите знания за това как да действат като медиатори.

През последните години те наблюдават тенденция към намаляване на гражданските съюзи между непълнолетни. Тази тенденция отдават на теренната работа сред ромската общност, която се осъществява от ромски модератори, обучени да извършват множество дейности на терен за предотвратяване на ранни/принудителни бракове и реакция в такива случаи.

Другата причина за окуражаващата тенденция е, че след 2010 г. институциите започват активно да се ангажират в случаи на такива бракове, заедно с модераторите. В проекта е проведено изследване в рамките на ромската общност във Великотърновска област по отношение на тенденциите и нагласите към ранните бракове: то категорично потвърждава наблюдаваните през 2010 г. тенденции, както и промените в ромската общност. Например повече от 50% от участниците в проучването заявяват, че децата трябва да завършат средното си образование, преди да създадат семейството си.

Теодора Крумова, Амалипе

Тел/Факс: 00359 62 600 224;

E-mail: office@amalipe.com

www.amalipe.com

ТРАНЗИТЕН ЦЕНТЪР И ОБУЧИТЕЛНИ УЪРКШОПИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ

Фондация „Асоциация Анимус“

Описание

Фондация Асоциация Анимус създава и управлява Транзитен център за пострадали от сексуална експлоатация. Фондацията провежда обучителни семинари за деца и младежи в неравносечно положение за превенция на трафика на хора с цел сексуална и трудова експлоатация.

Резултати

- ▶ За 3 години, програмата Транзитен център за пострадали от трафик на хора и сексуална експлоатация към Асоциация Анимус подкрепя над 170 човека. Капацитетът за настаняване на Центъра е 6 човека. Някои от пострадалите от трафик на хора и сексуална експлоатация биват настанени в Центъра за период от 6 месеца, като на всички бива оказана психологическа и социална подкрепа. Медицинска помощ е оказвана на всички пострадали, особено в случаите на пострадали с умствени увреждания или психиатрични проблеми. Голяма част от пострадалите, минали през програмата, са в неравносечно социално положение. Те са насочвани от всички страни от Европа, като подкрепата от Анимус (чрез партньорска мрежа на организацията) започва още от страната-дестинация.
- ▶ Превенционно-обучителните семинари Фондацията провежда в периода 2015 – юни, 2018 г. Над 80 социално слаби тийнейджъри от 5 различни социални услуги в София са обучени. В резултат на обученията всички деца са по-малко уязвими за рисковете от сексуалната и трудова експлоатация, защото са цялостно информирани за методите, които трафикантите използват, за да търсят и подмамват жертвите си. Сега те са подготвени да разпознават от какво да се пазят и как да останат в безопасност.

Предизвикателства

Успеваемостта на Транзитния център по отношение на оптималната подкрепа на пострадалите варира в различните случаи, в зависимост от капацитета на дадения човек. Холистичната програма, развита от Фондация Асоциация Анимус, покрива нуждите на пострадалите изцяло, но ефективното взаимодействие с институциите и съществуващите социални услуги за подкрепа на хора с умствени увреждания и в неравностойно положение остават предизвикателство. Дългосрочната медицинска подкрепа на хората с умствени увреждания и интеграцията им на трудовия пазар продължава да е (неразрешен) проблем ежедневно, както за пострадалите, така и за екипа на Фондацията. Макар в рамките на визирания период да се наблюдава подобрене в сътрудничеството с институциите като цяло, Анимус все още определя нивото на ефективност като „незадоволително ниско“. Нерешен остава въпросът с реинтеграцията на хора с умствени увреждания; липсата на устойчивост и продължителност на предлаганите за тях услуги, ги прави много уязвими за повторно попадане в ситуации на сексуална и трудова експлоатация.

Директният и по-продължителен контакт с деца и подрастващи дава добри резултати в посока на изграждане на доверителна връзка и самочувствие у децата, както и чувството, че са значими. Предизвикателство е координацията и организацията на обученията с директорите на институции и социални услуги, които не винаги успяват да мотивират децата и младежите да участват. Предизвикателство е и непостоянството на част от децата, макар това е до голяма степен разбираемо, предвид медицинските и социални предизвикателства, с които те трябва ежедневно да се справят. Проблем е и недостатъчната подготовка и липса на обща информация и знания по темата за сексуалната експлоатация на персонала в посещаваните институции и социални услуги. Устойчивостта на тези дейности и тяхното постоянно финансиране остава ключово предизвикателство, тъй като няма държавно финансиране за превенция и обучение на тези специфични уязвими групи!

Антоанета Василева

Тел: +359 888 240 858

E-mail: a.vassileva@animusassociation.org

www.animusassociation.org

ИЗБРАНИ ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА СЕКСУАЛНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ, ЗЛОУПОТРЕБА И ТРАФИК НА МЛАДИ ХОРА, С ФОКУС КЪМ МЛАДЕЖИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

Българска асоциация по семейно планиране и сексуално здраве (БАСП)

Описание

Българската асоциация по семейно планиране и сексуално здраве (БАСП) е неправителствена организация, регистрирана в обществена полза, която работи в няколко основни направления: репродуктивно здраве и здравна превенция, предоставяне на здравна информация и здравно образование, както и работа с уязвими групи. Ето някои ключови дейности на БАСП в тази област: сесии по здравно и сексуално образование за млади хора между 14 и 19 години, обучения за техните учители, също така и обучения за учители на връстници. Образователни програми са адаптирани и за представители на маргинализирани групи – ромски общности, хора с увреждания, хора, живеещи с ХИВ, лишени от свобода и редица други. Организацията предлага достъпни услуги по сексуално и репродуктивно здраве в своите центрове в София и в други градове на страната. БАСП предлага и различни надграждащи обучения за здравни специалисти, учители, медиатори, социални работници. БАСП работи в тясно сътрудничество с други НПО, правителствени и общински структури в различни партньорски мрежи и програми, за да подсигури национално покритие в работата си.

Резултати

Асоциацията започва работата си преди години в областта на превенцията на трафика на хора с кампанията „Две малки момичета“ (2001), в която използва едноименната кратка анимация. След приключването на проекта филмчето заживява свой самостоятелен живот – споделяно е стотици пъти, многократно е гледано в Youtube канала на БАСП, участвало е във филмови фестивали и е предизвиквало обсъждания на тема трафик на хора в много училища.

Асоциацията също е публикувала набор наръчници, качени на сайта на организацията. Учителите, подготвени от БАСП, продължават да разпространяват информация и знания; те включват описаните обучителни елементи в образователните модули за други целеви групи и се стремят да разширяват работата си в нови региони и пред нови аудитории. През 2014 с подкрепата на програма Дафне на ЕС (проект Keer Me Safe) и Фондация Рутгерс (Проект „Също като другите“) организацията издаде два комплекта наръчници, насочени към млади хора със СОП (програма Дафне) и младежи с увреждания (Рутгерс). Всеки комплект се състои от три издания – за младежи, за техните възпитатели, и за родителите, като наръчниците са максимално конкретни, с идеи за интересни упражнения и интерактивни техники. Експерти еднозначно определят методите, представени в тези наръчници, като работещи и значими. Упражненията интересуват също така и родителите. Текущо БАСП въвеждат интерактивните методи на обучение за учители на връстници като адаптират съдържанието спрямо аудиторията и желаните теми. Като правило, според специалистите и обучаваните от тях млади хора, интерактивните методи се приемат много добре и са най-ефективни. В течение на проекта Keer Me Safe БАСП обучи няколко групи професионалисти, работещи с млади хора със СОП, както и група, съставена от родители на такива младежи. Организацията не е работила пряко с млади хора със специални потребности. Обучените специалисти получават надграждащи обучения по свързани теми, което ги прави по-умели и полезни в работата. Това е вид тематична устойчивост и те остават във връзка с

организацията и помежду си. Последващите надграждащи обучения се финансират чрез други проекти.

Партньорството за учене и действие е част от проекта на БАСП „Изкуството да информираш“ (2013 – 2018). Партньорството за учене и действие (ПУД) е мрежа за обмяна на идеи и прилагане на добри практики, и целта е предотвратяването на сексуална експлоатация на деца и младежи в институциите. ПУД стартира и се развива в рамките на проекта, финансиран от Фондация ОАК, но е структура, която вече има самостоятелен активен живот. Добрите практики и идеите за предотвратяване на сексуална експлоатация над деца, разработени от обмяната на опит между партньорите, се подкрепят по различни начини – през донорски програми или през включването им в подходящи инициативи със сходна тематика. В този смисъл ПУД продължава да съществува като устойчива мрежа.

Предизвикателства

Предизвикателствата пред БАСП са повече или по-малко свързани с темите, с които те се занимават и които все още са теми-табу, трудни за започване на диалог. Поради това основно предизвикателство за преодоляване, е родителите да не остават встрани, изключени от процеса.

Д-р Радосвета Стаменкова;

E-mail: rstamenkova@safesex.bg

Ралица Згалеvsка;

E-mail: rzgalevska@safesex.bg

www.safesex.bg

ПРЕВЕНЦИЯ НА СЕКСУАЛНОТО НАСИЛИЕ ЧРЕЗ УЧАСТИЕ НА МЛАДЕЖИ

Сдружение „Гаврош“

Описание

Хлапакът герой на Виктор Юго дава името на сдружение „Гаврош“ – неправителствена, нестопанска и нерелигиозна организация, създадена с цел грижа за бездомните деца. За свой символ сдружението избра една от първите рисунки на Юго от ръкописа “Гаврош и Козет”. Сдружението се грижи за бездомните малки скитници от улиците на град Варна и региона и се стреми да събуди добрите енергии на обществото и да ги ангажира в кампания за защита правата на детето. Защото всички български деца, независимо от своята социална, етническа или религиозна принадлежност, заслужават топлина и покрив.

Резултати

Асоциацията провежда групови сесии по превенция на сексуалното насилие - групите са смесица от млади хора от социални институции, включително хора с умствени увреждания; и млади

хора без проблеми, които са израснали в семейна среда. Фокусът в тези дискусии е *активното участие* на младите в темата за насилието, особено сексуалното. Работата в групата се фокусира върху дискусии, казуси в по-малки групи; включва гледане на клипове с интервюта на младежи, засегнати от сексуално насилие в различни държави в Европа, запознаване с истории на известни личности, преживели насилие. Работата предизвиква младежите да проектират собствените си идеи и ключови послания, и насърчава тяхната креативност.

В процеса специалистите имат ролята на фасилитатори - те подкрепят младежите, предлагат търсена информация или съвет, осигуряват защитена среда, както и материали за работата; но водещата роля е на самите младежи, които говорят по темите от своя опит и контекст, обсъждат идеи и съгласуват общи продукти, като напр. ключовите послания по темите насилие, превенция и последствия, както и визуалното пресъздаване чрез фотографии, които се разпространяват сред връстници, сред други услуги и в интернет.

Младежите сами изведоха причините и рисковете за насилие, обобщиха какво им попречи да говорят и споделят. Смесването на младежи, отглеждани в институции с млади хора без проблеми, израснали в семейна среда, позволи на всеки да научи, че те не са толкова различни и че могат да работят заедно. Младите хора, които са израснали в социални институции и имат дефицити, по-трудно разбират правата си и са свикнали мнението им да бъде пренебрегвано. По време на сесиите им е дадена възможност да се изразяват свободно, да инициират и ръководят дейности, което представлява ново преживяване за тях. Крайният продукт са 20 фотографии, които предават преживяна болка, или пък предложена подкрепа и споделяне, накратко – младежката представа за света на насилието. Снимките са свързани с ключови послания, адресирани до връстници, към гражданите и хората, които определят политиките на страната. Увеличени са познания за начините за въвличане и ставане на жертва на сексуално насилие.

Създадени са възможности за изразяване и разпространение на съобщения, за общуване в група и екипна работа.

Предизвикателства

Промяната на нагласите е трудна. Предизвикателство е и специалистът да се оттегли и да остави процесът да се води от участниците; да дава насоки и подкрепа, когато е потърсена, а не да налага дефиниции, произлизащи от опита и специализацията.

Гергана Енчева;

Тел: 0878 933054;

E-mail: office@gavroche-bg.org

www.gavroche-bg.org

ОБУЧЕНИЕ НА ЛИДЕРИ НА ПРИЯТЕЛСКИ КРЪГОВЕ - УСПЕШЕН МЕТОД ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО В ОБЩНОСТТА

Фондация „Здраве и социално развитие“

Описание

yMIND (Youth Migrants’/Minorities’ Inclusion, Non-violence and Diversity Education) е иновативен проект, който популяризира по-добрата интеграция на новопристигнали мигранти, ромски деца и младежи, чрез прилагането на цялостен подход, насочен към обучение за работа с различието в училище и в общността. Моделът на добра практика, който те представят, стъпва върху опита от предоставянето на образователни услуги в общността, в неформална образователна среда и използва методи за работа в затворени малцинствени общности.

Резултати

Моделът, който предлагат за прилагане в нетрадиционна образователна среда, се нарича Popular Opinion Leader (POL) – обучение на лидери на приятелски мрежи. Моделът е доказал своята ефективност при промяна на поведенческите модели сред затворените общности, като ромската например, и е постигнал обещаващи резултати. POL идентифицира и обучава популярните личности - тези, които се радват на одобрение в приятелските си кръгове, да действат като обучители (инструктори) в своите приятелски групи, за да постигнат ефективна и трайна поведенческа промяна. POL се основава на “теорията на социалната дифузия”, според която нови поведенчески черти могат да бъдат формирани, когато достатъчен брой от популярни личности, чието мнение е високо ценено от останалите членове на общността, са въввлечени в налагането на нова ценност. Лидерите на мнение са личности, чието мнение и убеждения определят възгледите на останалите, те представляват около 10-15% от всяка популация.

Моделът POL е адаптиран в рамките на проекта yMIND, финансиран от програмата Еразъм+ на Европейската комисия. След периода на адаптация, в рамките на същия проект, ключови професионалисти от фондация „Здраве и социално развитие“ са обучени да работят по този модел. Те продължават да го използват при работата си с младежи като част от делегирана от общината социална услуга „Център за работа с деца на улицата“. За разширяване на обхвата непрекъснато се търси и допълнително финансиране по проекти и от частни и корпоративни донори.

За целите на проекта yMIND, методът за обучение на лидери на приятелски групи е адаптиран към въпроса за насилието, основано на пола, като се фокусира върху промените в отношението към насилието в общността. В рамките на yMIND, POL се прилага в три големи ромски общности, включващи над 80 лица, на които младите хора вярват и са склонни да следват. Това дава тласък за промяна на нагласите и поведението на младите роми, както мъже, така и жени, по отношение на насилието, основано на пола (включително сексуална експлоатация).

Ключов фактор за успеха на методиката е подборът на лидерите на приятелските групи. Това трябва да са млади хора, които са част от естествен приятелски кръг и на които останалите в този кръг вярват и са склонни да следват. В същото време тези хора трябва да имат интерес и желание за промяна. В процеса на адаптиране на методологията първоначално са въввлечени млади момчета, които са популярни сред връстниците си и имат поведение на насилници. Опитът те да бъдат въввлечени в дискусия как да се намали насилието, се оказва невъзможен.

Следващите младежи, които са поканени, също имат лидерски позиции, но не дължат своята популярност на агресивно поведение. Това са хората, които в проекта се превръщат в агенти на промяната.

Силвия Василева

Тел: 02/8518108

E-mail: s.vassileva@hesed.bg

www.hesed.bg; www.youth-mind.eu

ТОВА ТЯЛО СИ Е МОЕ - УВАЖЕНИЕ И САМОУВАЖЕНИЕ

Фондация „Позитивни умения на личността в социума“ - „П.У.Л.С.“

Описание

Програмата за „Превенция на насилие над деца“ стартира като част от пилотен проект на Фондация „П.У.Л.С.“ през 1999 г. и е насочена към провокирането на интерес у децата, техните родители, педагози и социалното обкръжение към защита на детските права и отстояване на личните граници. На базата на 20-годишен опит и стотици семинари, проведени от екипа на Фондация „П.У.Л.С.“, е създадена „добра практика“ за работа с конкретни целеви групи, изпитана във времето и утвърдена във Фондацията като успешна. Българският екип стъпва върху основното послание, изведено в книгата „Това тяло си е мое“. Съдържанието на книгата има за цел да помогне на възрастни и на деца от предучилищна възраст да говорят заедно за сексуалното насилие по начин, който свежда до минимум затрудненията и срама, и изтъква преимуществата на отворената комуникация и това да разчиташ на себе си.

Резултати

За Фондацията членствата в *Национална мрежа за децата (НМД)* и *Алианс за защита от насилие, основано на пола* са основа за популяризиране на постигнати от тях резултати и споделяне на експертен опит със специалистите от НПО в България. От юни 2015 година Фондацията е избрана за регионален координатор на НМД за Югозападна България, техен представител е в Управителния съвет на Алианса. Тези позиции позволяват по-цялостно разпространение на работата им сред организации и институции в региона, както и на национално ниво, а също и по-детайлно запознаване с повече организации, работещи в областта на закрилата на детето. Фондация „П.У.Л.С.“ е база за обучение и практики на студенти от университетите в региона.

Всички издадени материали по проекта са достъпни на уеб страницата на организацията с цел достигане до по-широк кръг от хора. Информация и снимки за реализираните активности по проекта биват споделяни в социалните мрежи регулярно. Друг начин за разпространение на резултатите от работата са местни, национални и международни медии, които отразяват дейността на Фондацията.

Предизвикателства

За Фондацията водещият извод, базиран на досегашния опит, е нуждата от повишаване на усилията на екипа в областта на превенцията. В бъдеще екипът планира да задълбочи работата си в детски градини и училища. Опитът, който са натрупали с реализирането на „Превенция на сексуално насилието над деца“, е основа за сегашни и бъдещи надграждащи дейности в училища и детски градини: усилия следва да се насочат и към педагозите и училищните власти.

Друг ключов извод вадят от работата си с професионалисти – Държавна агенция за закрила на детето, полиция, съд, прокуратура и др.: необходимо е продължение на регулярно провежданите тренинги, кръгли маси, форуми, конференции, които повишават чувствителността на професионалистите по темата, и им предоставят среда за съвместна, координирана и целенасочена работа в най-добрия интерес на детето.

След успешното пренасяне на модела на работа в Дупница и Благоевград, и поради необходимостта от изнесени дейности в малките населени места, те са убедени, че този вид работа следва да продължи да бъде модел за работа на Фондация „П.У.Л.С.“ в по-широк географски обхват. Утвърдени и активни в момента партньорства с НОУ ХАУ Център за алтернативно изследване на Нов български университет, както и Сдружение „Знание, успех и промяна“, са ценни за ефективно провеждане на цялостна регионална програма за защита правата на децата и подкрепа на пострадали от насилие. Макар че в началото е било проект, се е превърнало през годините в програма на организацията и партньорите ѝ за изграждане на хармонични и здравословни взаимоотношения между хората.

Веселина Георгиева

Тел: +359 76 60 10 10; +359 899 100 496

E-mail: pulse.women@gmail.com

www.pulsfoundation.org

ПРЕВЕНЦИЯ НА ТРАФИКА НА ХОРА ОТ РОМСКА ОБЩНОСТ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА БРЕМЕННО ЖЕНИ С ЦЕЛ ПРОДАЖБА НА БЕБЕТА

Сдружение „Съучастие“ в партньорство с Община Варна (Дирекция „Превенции“)

Описание

Организацията извършва работа на терен в ромските квартали от вътрешни за общността аутрич-работници. Те осигуряват социална и психологическа подкрепа, кризисни интервенции, водене на случаи с млади хора и семейства, които са уязвими по отношение на сексуална експлоатация и въвличане в трафик на хора. Предлага се структурирана работа със семейства и групи: обучителни сесии, тренинг за развитие на социални умения, укрепване на родителския капацитет и др. Работи се с други представители на общността (ученици, неформални лидери,

доброволци в превантивни програми – ХИВ, наркомании) за повишаване на чувствителността им към проблема.

Създава се местна партньорска мрежа между представители на институции, работещи с общността – медицински екипи, социални работници, учители, полицейски служители, членове на Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН), членове на Местната комисия за борба с трафика на хора (МКБТХ), общинска администрация и др., за преодоляване на стигматизацията, съпровождаща проблема за сексуалната експлоатация и трафика на хора.

Резултати

Беше даден отговор на проблемната ситуация, свързан с повишения риск от въвличане на хора от ромските гета в трафик на хора с цел сексуална експлоатация, както и на зачестилите случаи на трафикиране на млади бременни жени с цел продажба на бебетата им.

Обхванати бяха общо 20 разширени семейства (включително техни съседи и приятели), при които е налице прецедент, свързан с трафикирането на жени с цел продажба на бебета, или на други видове трафикиране.

Приблизително 1000 човека бяха обхванати от информационната кампания по проекта. С 88 човека от тях бяха проведени кратки информационни сесии в малки групи. Проведено бе индивидуално консултиране с 54 човека с рисково поведение, както и работа по случай с 22 семейства.

Проблемът за продажбата на бебета в ромските гета предизвиква чувствителността и активността на по-големи групи семейства и млади хора от тези населени места, в които по принцип се проявява по-висока толерантност към проблема „трафик на хора“. По този естествен начин беше провокирана активността на млади хора и семейства от местните общности за участие в работата по първична превенция на трафика на хора с цел сексуална експлоатация.

Към настоящия момент съществува тенденция на намаляване на случаите на трафикиране на жени с цел продажба на бебета в ромските махали на гр.Варна.

Проблемът „трафик на хора с цел сексуална експлоатация“ продължава да бъде изключително сериозен за ромските гета, макар да се видоизменя, преминавайки към „по-меки“ форми на проявление. Това допълнително усложнява работата по превенция, която изисква да бъде системна и широкоспектърна по отношение на голямо разнообразие от взаимно свързани рискови модели на поведение.

Проектът беше финансиран от Община Варна и Националната комисия за борба с трафика на хора. Понастоящем моделът на работа се изпълнява като компонент на програми за превенция на трафика на хора от ромска общност. Тези програми се финансират по проекти.

Илиян Ризов

Тел: +359 897 900 950

E-mail: office@sauchastie.org

www.sauchastie.org

Добри практики от Великобритания

Building Circles (Градивни кръгове)

Описание

Building Circles работи за трансформиране на живота на хората с увреждания, за насърчаване на приятелства и предоставяне на социална платформа, така че тези, които са изолирани или самотни, да имат възможности, колкото и всички останали. Те вярват, че всеки заслужава шанс да създава и запазва приятелства.

Резултати

Организацията извършва обучения на възрастни с увреждания, за да им даде възможност да се предпазят от сексуално посегателство и експлоатация. Обучението се подготвя по поръчка с цел да посрещне нуждите на тези, които ще бъдат обучени. Обученията на възрастни с увреждания се предлагат и в следните ключови области:

- ▶ основно сексуално образование
- ▶ превенция на финансовите злоупотреби
- ▶ интернет безопасност и тренинг срещу расизъм/дискриминация
- ▶ обучение за връзки.

Към днешна дата над 1000 възрастни с увреждания са участвали в обученията по програмата, като отзивите са предимно положителни. В процеса на обучение, учителите са получили множество споделяния за лично преживени инциденти, което само по себе си е тревожно, но показва, че проектът работи. Сред инцидентите има случаи от миналото, но други са актуални, което предоставя възможност за учителите да се уверят, че потребителите на услуги ще са в безопасност сега и в бъдеще: потребителите на услуги получават възможността да проумеят какво е злоупотреба, и какво да направят, за да я предотвратят.

Организацията ползва платените услуги на 8 възрастни с увреждания в ролята им на помощни учители. Наемането на помощни учители с увреждания в обучението организацията счита за свой сериозен успех, тъй като това позволява на помощните учители да преминат към друга платена работа. Адаптиране на обучението към всички нива на умения и концентрация, формулиране на стратегии и работа с ключови служители, за да се гарантира, че обучението се предоставя по най-добрия начин за потребителите на услуги, които увеличават предлаганите учебни пакети, за да отговорят на изискванията на потребителите на услуги. Обучението е адаптирано към възрастни с по-сериозни увреждания и с различни възможности за концентриране, работи се с ключови членове на екипа, за да се гарантира, че потребителите на услуги ще получат разширен пакет, в съответствие с потребностите им.

Понякога ангажирането на възрастни с учебни затруднения е проблем, но когато обучението е израснало приятно и информативно, то има добра посещаемост. Материалите за това обучение, както и други учебни пакети, могат да бъдат закупени срещу малка такса (за по-

криване на разходите). Обучението може да бъде предложено за служители на услуги, за групи от възрастни с увреждания, като индивидуални обучителни сесии и т.н.

Общинският съвет на Глостършир финансира работата. Някои доходи постъпват от продажбата на допълнителни пакети за обучение в и извън рамките на Глостършир.

Предизвикателства

Запазването на уязвимите възрастни в безопасност от посегателство е предизвикателство. Потребителите на услуги с обучителни затруднения и без речеви умения често са изложени на най-голям риск, и това продължава да бъде предизвикателство.

** Building Circles предлага и други услуги, основани на приятелство, предотвратяване на социална изолация и предпазване на възрастни с увреждания от вреда. **

The Chatterboxes (Говорилня)

Описание

Chatterboxes е проект за младежки дейности, водени от хора с увреждания на възраст 11-25 години. Основна цел за младежите е да повишат осведомеността за уврежданията и да създадат общност, която е равнопоставена за всички, докато обграждат останалите с приятелство и смях. Във всички групи фокусът е върху периодите на преход, както и върху подкрепа за изграждане на умения, които да са от помощ на членовете в бъдеще. Дейностите включват работилници за безопасност, за кулинария, изкуства и занаяти, дизайн на списания, създаване на филми, и много други. Проектът ползва менторски модел, при който по-опитните членове наставляват новите членове: обучават ги да подкрепят други членове в групата, като осигуряват безопасна среда, в която да споделят знания и личен опит. Членовете раздават награди AQA. Понастоящем основният проект Chatterbox се финансира от Фонда на националните лотарии за досег до общността (*The National Lotteries Reaching Community Fund*).

Резултати

През последната година (юни 2017 г. - юни 2018 г.) проектът Chatterbox е обучил общо 18 млади ментори. Те са носители на AQA Награди за обучение на връстници, с което техните постижения могат да бъдат официално признати. Младите хора са разработили пакет за менторство, предназначен за млади хора с увреждания, който може да бъде използван в училищата и други младежки средища: проектиран от настоящи ментори на Chatterbox, той е лесен за ползване и включва много визуални пособия. Ставайки ментори-връстници (пийър ментори), участниците са подобрили самоувереността и самоуважението си; развили са своите лидерски умения. В рамките на групата менторите редовно имат неформални срещи с координатор, за оценка на индивидуалния напредък, да обсъдят своите нужди, както и да опреснят знанията си за обучение на връстници.

В началото на проекта се ползва подход към менторството “едно-на-едно”, но след наблюдение и оценка, както от младежите, така и от персонала, е решено, че за проекта Chatterbox по-благоприятен би бил подходът на “менторство в група”. Всяка седмица се провеждат различни сесии с продължителност от два часа за развиване на умения (напр. кулинария, изготвяне на бюджет и т.н.), създават се материали, които да са лесни за четене, (напр. брошури, плакати и уебсайт),

предоставят се опит и експертиза, за да се гарантира, че услугите, сградите или публикациите отговарят на нуждите на младите хора с увреждания.

УМСА (*Християнската асоциация на младежите*, позната в България като ИМКА) е одобрен доставчик на обучение чрез Фондация „Наставничество и партньорство с връстници“ (*Peer Mentoring and Befriending Foundation*). Те са ползвали своя опит, за да обучат младежи като ментори, които от своя страна да подкрепят по-млади членове в рамките на проекта, както и в училища, колежи и други училищни средища.

Предизвикателства

Текущите предизвикателства и проблеми са бъдещо финансиране, продажба на пакета за менторство за генериране на доход, както и да окаже балансирана подкрепа на младите хора да изпълняват обучението, (такава подкрепа, която да не ги пренатовари). В допълнение, било е предизвикателно в сесиите да се включи и разработването на пакета за менторстване.

Keep Safe (Остану в безопасност)

Описание

Keep Safe е групова интервенция за млади хора със специални образователни потребности, които проявяват вредно сексуално поведение (първоначално 12 - 18 години, а след това и до 25 години, след промяна в Закона за децата и семействата), и техните родители или попечители. Програмата може да бъде предоставена и като индивидуално насочена семейна интервенция. Тя е разработена и осъществима чрез съвместна работа на социални служители, социолози и хора със специални образователни потребности.

Проучването за осъществимост, разработката на материалите, тренинга и останалите аспекти на проекта получават многостранно финансиране от Фондация Пол Хамлин, преподаватели в университета в Кент, Авоп, полицията в Съмърсет, Партньорството за безопасен Бристол, както и други про-боно източници.

Резултати

Процентът на ангажираност и процентът на завършващи интервенцията са високи, както при младежите, така и при родителите/попечители; включително и при участници с комплексна лична история на преживени сексуални посегателства. Сексуалните познания са задълбочени, както и уменията за управление на връзки и за самоуправление. Вредното сексуално поведение отбелязва спад. Проучването за осъществимост посочва, че невинаги е практически или целесъобразно Keep Safe да бъде групова интервенция, затова в наръчника са разработени указания за адаптиране към индивидуално насочена семейна интервенция. Първоначалните положителни резултати и обратната връзка водят до планове за допълнителна по-кратка, по-ранна интервенция в училище с участието на родител/попечител. Търсят се средства за това, както и за по-мощно провеждане и проучване на Keep Safe.

Неща, които работят:

- ▶ интегрираният модел „Keep Safe“ и неговите достъпни и ангажиращи материали и ръководство от разработването на съвместни практики;

- ▶ модулна структура за безопасност, която изгражда уменията в рамките на интервенцията за младите хора и техните родители/попечители;
- ▶ развиващата се история на участниците и техния семеен контекст като пример;
- ▶ проучването за осъществимост демонстрира, че Keep Safe може да бъде успешно представен с положителни отзиви и обещаващи резултати.

250 участниците са преминали двудневното обучение по програмата, като отзивите са предимно положителни; планират се допълнителни обучения.

Предвикателства

- ▶ Осигуряване на финансиране за развитие на съвместни практики, осигурявайки сътрудничество с хора с обучителни затруднения в кратки срокове и бюджет;
- ▶ интегриране на практиката и доказателствената база в последователна и фокусирана система за интервенция, съобразена с условията във Великобритания; съпътствана от достъпни, ангажиращи материали за младежите и техните родители/попечители.

Осигуряването на финансиране за по-крупна оценка продължава да бъде предизвикателство. Тази развиваща се практика, която би следвало да е приоритетна в политически програми - всъщност среща практически спънки, строги икономии, и институционалната дискриминация, което поддържа здравните и социални неравенства.

Роуена Роситър

Email: r.rossiter@kent.ac.uk

Стивън Бари, ръководител на екип за клинични екипи за безопасност

Email: stephen.barry3@nhs.net

Tel: +49 1173408700.

Повече информация на kent.ac.uk/tizard/sotsec/ySOTSEC/ySOTSEC.html

Публикацията от 2018 г. на Malovic, A., Rossiter, R., & Murphy, G., озаглавена "Keep Safe: the development of a manualised group CBT intervention for adolescents with ID who display harmful sexual behaviours" може да бъде открита в *Journal of Intellectual Disabilities and Offending Behaviour*, Vol. 9 Issue:1, pp.49-58.

Lincolnshire (Линкълншир)

Описание

Отдела за деца при Общинския съвет на Линкълншир (LCC) финансира обучения на обучители за специализирани училища, както и за други многопрофилни специалисти. Обучението помага на професионалистите, които да работят с учениците със СОП, за възпитаване и изграждане на положително отношение към сексуалността, здравето, предпазването и предотвратяването на сексуалната експлоатация. LCC също така има трима служители по програмата за здравно

възпитание и полова култура (RSE) за подпомагане на училищата в подготовката им за прилагане на задължителната учебна програма за здравно възпитание през 2020 г. Бяха подкрепени специализирани училища, за да се гарантира, че осигуряват приобщаваща среда за младежите чрез адаптиране на учебната програма. Други ключови приоритети включват повишаване на квалификацията на служителите, които работят с деца, за да им се даде увереност да провеждат чувствителни разговори с младите хора и да се подкрепят интегрираните услуги за сексуално здраве, за да достигнат изискванията за адаптиране на учебното съдържание към аутизма.

Първоначалните семинари за обучение на обучители бяха финансирани от Общинския съвет на Линкълншир чрез Проекта за насърчаване на независимостта и Фонд за по-добро обслужване, други финансираня идват от Грижи за възрастни в Линкълншир. Ръководителите по програмата за здравно възпитание са финансирани от Общинския съвет на Линкълншир като част от цялостната програма за подобряване на здравето и грижите за децата и младите хора в Линкълншир. Създадени са срочни длъжности за подпомагане на училищата за период от две години.

Резултати

По програмата за здравно възпитание и полова култура (RSE) са обучени шестдесет професионалисти, включително учители на деца със СОП, помощник-преподаватели, служители за подкрепа на заетостта и помощни служители. Те разполагат с необходимите знания и увереност да говорят на младежите за разликата между връзки и приятелствата, по теми като сексуалност, еднополови връзки, сексуално съгласие. През последната година обучението е помогнало на над осемдесет младежи с увреждания при техните планове за бъдещето, както и в дискусии за изграждане на взаимоотношения, и предпазване. Тридесет млади хора са взели участие в по-нататъшното обучение за здравно възпитание и полова култура (RSE). Петдесет процента от училищата са били одитирани, за да се оцени предлагането на RSE и адаптирането на учебната програма за учениците с обучителни затруднения. Пет координатори продължават да работят. Основните, средните и специалните училища са одитирани, за да се оцени предоставянето на здравно възпитание, и да се подпомогне разработването на учебна програма, която да включва всички деца, включително тези със СОП. Обучението на служители е разширено до социални служители в ранната помощ и в детски домове. Обучението дава възможност на професионалистите да помагат на младите хора при писането на планове за подкрепа, и при дискусии за изграждане на приятелства и връзки.

Предвикателства

Предизвикателно е разбирането на родителите и попечителите за важността на здравно възпитание и полова култура в превенцията на сексуалната експлоатация, за правата на хората с увреждания да имат същите възможности като другите, което включва право на сексуален живот и връзки, ако това е тяхното желание. Включването на здравно възпитание в учебната програма, особено в средните училища, остава предизвикателство. Съществува явно нежелание сред някои професионалисти и услуги да включат младите хора със специални образователни потребности и увреждания в дискусии за сексуалните отношения.

Елита Козенс (Elita Cozens), качеството и одита на преходите

Общински съвет на Линкълншир

QualityandStandardsTeam@lincolnshire.gov.uk

Колеж Кралица Александра

Описание

Тази инициатива разработва и предоставя достъпно обучение на младите хора с обучителни, физически и сензорни увреждания и/или аутизъм по темата сексуални контакти и взаимоотношения. Колеж Кралица Александра е специализирано учебно заведение за младежи на възраст 16-25 години с широк спектър от увреждания и специални образователни потребности. Има над 280 студенти от цяла Великобритания, а 40 от тях живеят в общежития, осигурени от колежа. Ценностите и културата в колежа се коренят в принципите на равенство, многообразие и приобщаване.

За да осигури развитието и предлагането на здравно възпитание и полова култура, ръководството на колежа е привлякло старши преподавател, който съчетава опит в специалните образователни потребности и в сексуалното здраве. Тя гарантира, че колежът осигурява на всички свои възпитаници цялостна програма за сексуални контакти и взаимоотношения, която включва всички аспекти на сексуалността, сексуално здраве, рисково поведение, онлайн безопасност и управление на позитивни емоционални отношения. През 2017 г. екипът за здравно възпитание и полова култура е подсилен от нов член. Той приема роля на координатор, след като е бил ментор и е бил възприеман като ролеви модел в студентската ЛГБТ общност (хомосексуални, бисексуални, транссексуални, неидентифициращи се + тези, които още не са наясно със своята идентичност).

Инициативата за здравно възпитание и полова култура на колежа има три основни аспекта:

1. Обучение за сексуални взаимоотношения за специални образователни потребности: Това е платено обучение за служители и професионалисти, които подкрепят хора със сложни нужди в широк спектър от условия. В допълнение организации “купуват” време за консултации.
2. Доброволческа група за сексуално здраве: Това е мултидисциплинарна група от хора с различен произход в Уест Мидландс, които осигуряват обучение за млади хора с обучителни затруднения и аутизъм по темите ‘сексуално образование и взаимоотношения’. Тази група оперира без финансиране - нейните членове възприемат дейността като взаимно изгодна.
3. Студентски алианс на ЛГБТ+ (т.е. всички с алтернативна полова идентичност). Алиансът съществува без специално финансиране, като част от живота на колежа и фондонабира за всичко, от което се нуждае.

Резултати

Делегати, които са преминали обучението, се чувстват по-уверени, ангажирани и подготвени да предоставят здравно и полово образование и да развиват подкрепящи политики за своите организации.

Доброволческата група за обучение понастоящем подготвя анализ на регионалните пропуски на местните училища, за да идентифицират нуждите при провеждане на сексуалното образование:

Алиансът участва в изследване „Млади, с увреждане и ЛГБТ+“ от Университета в Ковънтри, идентифицирайки предизвикателствата пред младите ЛГБТ+ хора с увреждания, които растат във Великобритания днес. През февруари 2018 членовете участват в презентация в Британската академия и подготвят книга за проекта.

Предвикателства

Обучение: Осигуряването на продължителна подкрепа на обучените служители, за да въведат наученото на работните си места.

Алианс: Запазване на мотивацията, в моменти, в които ключови участници завършат колежа и се оттеглят.

Speak Out (Извиси глас)

Описание

Проектът Speak Out е неразделна част от “Програма за ангажиране на общността” при Центъра за жени в град Корнуол, който има за цел да подпомогне жени/момичета с обучителни затруднения, които са преживели или в момента преживяват сексуално насилие, домашно насилие и/или експлоатация, като увеличи достъпа им до специализирани услуги за подкрепа при сексуално и домашно насилие. Цялостната цел на проекта е да се: „Увери, че жените и момичетата с увреждания могат да разпознават посегателството и когато потърсят помощ, биват третираны с уважение и достойнство от всички служби и услуги.“

В рамките на Speak Out е разработена програма за обучители на връстници „**DIVAS**“. Speak Out възлага на *Асоциацията за реална промяна* да работи с Центъра за жени, за да развие програма за обучение на обучители с увреждания и представи пред професионалисти уязвимостта на жените с увреждания към домашно насилие, сексуално насилие и експлоатация. Тази 4-часова програма за обучение е подготвена съвместно с обучители с увреждания и се фокусира върху личния им опит. Успоредно с това Центърът за жени работи върху популяризирането на проекта и привличането на жени и момичета с увреждания, които да се обучат и станат обучители, след което да разработят и представят пред професионалисти Програма за домашно и сексуално насилие. Финансирането на проекта идва от Фонд “ДАНЪК ТАМПОН” и продължава до март 2020 г.

Резултати

Този проект започва да постига някои от ключовите си цели:

- ▶ моделът за обучение на връстници е въведен в Корнуол (DIVAS).
- ▶ жените и момичетата с увреждания са овластени и квалифицирани, като развиват своите умения за обучение и публично представяне, умения за работа в екип и житейски умения (DIVAS).
- ▶ създава се мрежа за осведомеността за домашно насилие, сексуална експлоатация, за убежища и безопасни пространства (Speak Out).
- ▶ споделят се добрите практики за предотвратяване, минимизиране и реагиране при злоупотреби (Стратегическа група и консултативна група за домашно и сексуално насилие на Speak Out).

Центърът за жени (съставен от специалисти в областта на сексуалното насилие, домашното насилие и експлоатация) има изключително положителния опит да разработи програма за обучение съвместно със специализирана организация за обучение за увреждания, в лицето на *Асоциацията за реална промяна*. Както е описано и по-горе, този проект благоприятства членовете на групата DIVAS, персонала на Центъра за жени и доброволците, които припознават изказването: „Не е трудно да бъда достигната, просто хората не знаят как да се свържат с мен“.

Предвикателства

Сред сериозните предизвикателства пред Speak Out са типичните за всеки краткосрочен проект в Корнуол, но допълнително усложнени, поради нуждите на жените с увреждания. Съществува необходимост от финансиране за подпомагане на развитието на проекта за менторство на връстници. Необходимо е включване на допълнителни щатни служители. Набирането на нови членове, като същевременно се запазят настоящите членове на групата, също е предизвикателно.

Ключови теми

Хората с увреждания изпитват същите форми на небрежност и насилие - физическо и сексуално, като останалата част на населението. Но при хората с увреждания процентът на посегателствата е много по-висок. (Годишно хората с увреждания са потърпевци в близо 1 милион нефатални, насилствени престъпления, включително изнасилване, сексуално посегателство, тежко и леко физическо насилие и грабеж.) Хората с увреждания имат по-големи предпоставки да изпитат няколко по-малко разпространени форми на насилие. В много случаи жертвата познава нападателя си - по-голямата част от насилниците са членове на семейството, роднини, настойници, съседни, съученици, възпитатели или служители, назначени да подкрепят лицето с увреждания.

Всички добри практики, описани тук, се опитват по свой начин да помогнат на хората с увреждания. В много случаи устойчивостта от потоците на финансиране остава предизвикателство и изглежда е постоянна борба за всяка организация, работеща по дадената тема. Но успеваемостта на проектите показва, че усилията и приносът на толкова много организации помагат за решаване на проблема по устойчив начин. Когато младите хора, които са целеви, получават достатъчно доверие, за да се застъпят за собствените си решения, и по възможност дори сами да станат обучители, табутата около темата могат да бъдат преодолени.

Добрите практики бяха подбрани по 3 критерии:

1. Включват положителни начини за работа с млади хора и възрастни с увреждания, които са били жертви или извършители на сексуална експлоатация;
2. Те подкрепят млади и възрастни хора с увреждания, за да „останат в безопасност“ с акцент върху разбирането на добри и лоши взаимоотношения;
3. Те включват аспект на набиране, обучение и подкрепа на ментори връстници (пийър ментори), за да споделят своите знания и личен опит със своите съмишленици. Това има положително въздействие, както при връстниците, така и при менторите.

Социална асоциация Св. Андрей
BULGARISCH-DEUTSCHES SOZIALWERK ST. ANDREAS e.V.

Проектът е съфинансиран
по програма Дафне на
Европейския съюз

